

בש"פ 3262/18 - הוצאת עיתון הארץ בע"מ, אלמוג בן זכרי נגד מדינת ישראל, פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 3262/18

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המערערים: 1. הוצאת עיתון הארץ בע"מ
2. אלמוג בן זכרי

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. פלוני

ערעור על החלטת בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט עמית צ' גורפינקל) ב-ת"פ 16.4.2018 37053-04 מיום 16.4.2018

בשם המערערים: עו"ד פז מוזר

בשם המשיבה 1: עו"ד יוני חדד

בשם המשיב 2: עו"ד יורם שפטל

פסק דין

עמוד 1

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 16.4.2018 (כבוד השופט צ' גורפינקל, ת"פ 37053-04-17) (להלן: ההחלטה ו- בית המשפט לנוער או בית המשפט, בהתאמה), בה נדחתה בקשת המערערים - המו"ל של העיתון היומי "הארץ", ועיתונאי בעיתון (להלן יחדיו: עיתון הארץ או העיתון) לפתיחת דלתיים ולהתרת פרסום ההליך הפלילי המתנהל בבית המשפט לנוער, לרבות הדיונים ושמם של הנאשם. להלן יובאו בקצרה העובדות הרלוונטיות לעניין.

2. נגד המשיב 2 (להלן: הנאשם) הוגש כתב אישום המייחס לו ריבוי עבירות במהלך תקופה של כשנתיים ימים, ובהן סחיטה באיומים, פרסום ידיעות כוזבות הגורמות פחד ובהלה, קשירת קשר לפשע, הלבנת הון, תיווך לסחר בסם מסוכן ותקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. על פי עובדות כתב האישום, בתמצית, נהג הנאשם באלפי הזדמנויות שונות עד למעצרו, להתקשר ולפנות באמצעים ממוחשבים מתוככמים לגורמים שונים ברחבי העולם ובהם שדות תעופה, בתי ספר, גני ילדים, קניונים, ותחנות משטרה, ולאיים עליהם כי מעשי טרור ורצח עתידים להתבצע במקום. המעשים המיוחסים לנאשם גרמו לבהלה בקרב הציבור ולנזקים נרחבים: הוזנקו לשווא כוחות חירום, פונו מוסדות ובתי ספר, הונחתו מטוסי נוסעים ואף הוזנק מטוס קרב לליווי מטוס נוסעים מאוים. זאת ועוד, הנאשם הציע ב"רשת האפלה" (Darknet) - המאפשרת שימוש והתקשרות באנונימיות - את שירותיו בביצוע עבירות כאלה, ואכן סיפק בפועל "שירותים" שונים (כגון שיחות הפחדה, סחיטה, ואיומים), שהניבו לו הכנסה של מאות אלפי שקלים. עוד מתואר בכתב האישום כי עם הגעת כוחות משטרה לערוך חיפוש בביתו, תקף הנאשם קצינת משטרה, גרם לה חבלות, חטף את אקדחה וניסה לכוונו, עד שנתפס בידי שוטרים אחרים שחילצו את האקדח מידו.

3. העבירות המיוחסות לנאשם בוצעו חלקן בעת שהיה קטין וחלקן לאחר שהפך לבגיר, וכתב האישום הוגש טרם שמלאו לנאשם 19 שנים. בשל הקושי להפריד בין העבירות שבוצעו בהיותו קטין לאלו שבוצעו בהיותו בגיר, ובהתאם לסעיף 5(א) לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) שעניינו "שפיטת בגיר בעבירה שביצע בהיותו קטין", כתב האישום הוגש לבית המשפט המחוזי לנוער בתל אביב. מטעם הצדדים נמסר כי בעת הזו נסוב הדיון בבית המשפט לנוער בשאלת אחריות הנאשם למעשיו ומסוגלותו לעמוד לדיון, כמי שאובחן כלוקה באוטיזם. כן נמסר כי נגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין פשעי שנאה גם על ידי משרד המשפטים של ארצות הברית.

עם תחילתו של ההליך התיר בית המשפט לנוער את גילוי עובדות כתב האישום והבקשה למעצר עד תום ההליכים, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לזהות את הנאשם. עוד הבהיר כי ההליכים מתקיימים בבית המשפט לנוער על כל המשתמע מכך מבחינת החוק, לרבות ובמיוחד חשיפת זהותו של הנאשם.

4. ביום 11.4.2018 הגישו המערערים "בקשה לפתיחת דלתיים ולהתרת פרסום". בא-כוח הנאשם הסכים לבקשה לפתיחת הדלתות ולפרסום ההליך, ונימק זאת באינטרס הנאשם והוריו שפעילות התביעה וגורמי החקירה תהיה גלויה וחשופה לציבור. הסכמה זו נעוצה בטענותיו שלפיהן הגורם המרכזי למעשיו של הנאשם הוא היותו לוקה באוטיזם, וכי הוא "האוטיסט היחיד במדינה המוחזק במעצר, קל וחומר, זה יותר משנה". המדינה בתגובתה עמדה על קיום הדיון בדלתיים סגורות לנוכח הוראות חוק הנוער, ועם זאת את עניין הפרסום הותירה לשיקול דעתו של בית המשפט. בדיון הוסיפה, כי אין לה התנגדות לנוכחות עיתונאים בבית המשפט לצורך זה.

בהחלטה מיום 16.4.2018 דחה כאמור בית המשפט לנוער את הבקשה לפתיחת הדלתות ופרסום ההליך. בית המשפט הבהיר כי מרגע שמתנהל ההליך בבית המשפט לנוער חלות עליו הוראות חוק הנוער, המורה מפורשות על קיום ההליך בדלתיים סגורות, ואין בהסכמת הצדדים כדי להתנות על כך. עוד קבע כי כפועל יוצא מניהול הדיון בדלתיים סגורות לא ניתן לפרסם את ההליך.

לבסוף הורה בית המשפט כי הדיון ימשיך להתנהל בדלתיים סגורות, אולם לנוכח האינטרס הציבורי בהליך, יתאפשר בסיום המשפט גילוי מלא של פסק הדין ופרטי הפרשה תוך הטלת חיסיון על שמו וזהותו של הנאשם.

הטענות בערעור

5. עיתון הארץ סבור כי לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של ההליך ובהינתן הדיון וההלכה שנתגבשו בישראל בדבר זכות הציבור לדעת ועקרונות הדיון הפומבי, ראוי להתיר את פתיחת הדלתיים ואת פרסום ההליך. משכך, לגישתו, היה על בית המשפט לעשות שימוש בחריג המופיע בסעיף 9 לחוק הנוער המאפשר לבית המשפט "להרשות לאדם או לסוגי בני אדם... להיות נוכחים בשעת הדיון", ולהתיר לעיתונאי של עיתון הארץ להיות נוכח בדיונים וכך להביא את הדברים לידיעת הציבור הרחב. עוד נטען כי שגה בית המשפט בקביעתו כי פועל יוצא מניהול הדיון בדלתיים סגורות הוא איסור פרסום ההליך, שכן סעיף 70(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) מעניק לבית המשפט את הסמכות להתיר פרסומים על דיונים המתנהלים בדלתיים סגורות. העיתון סבור כי שגה בית המשפט כשהתעלם מעמדת הנאשם והמדינה שנתנו הסכמתם לפרסום ההליך ולהתרת כניסתו של עיתונאי עיתון הארץ לדיונים. העיתון אף מציין כי התפרסמו דיווחים על אודות הפרשה בכלי התקשורת העולמיים, ובהם אף פורסם שמו המלא של הנאשם. לשיטתו של העיתון הותרת איסור הפרסום על כנו בנסיבות אלו משולה ל"סגירת דלתות האורווה לאחר שהסוסים ברחו"; ויתרה מכך, מובילה לדיווח חלקי וחסר של הפרשה בכלי התקשורת למיניהם. ביחס לפרסום פרטים מזהים של הנאשם, טוען עיתון הארץ כי בהינתן שחלק מהעבירות בוצעו לאחר שהנאשם הפך לבגיר, לנוכח ההלכות המושרשות בדבר פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת, ושעה שהנאשם עצמו מסכים לבקשה, שומה היה על בית המשפט להתיר אף את פרסום שמו של הנאשם. העיתון מוסיף ומלין על כך שהדיון בבקשה בבית המשפט לנוער התנהל במעמד צד אחד ומבלי שניתנה לו הזדמנות להשמיע טענותיו; ואולם לנוכח התוצאה שאליה הגיע אינני רואה מקום להרחיב בנושא זה.

בא-כוחו של הנאשם שב בתגובתו שבכתב על העמדה שלפיה יש להתיר את פתיחת הדלתיים ואת פרסום ההליך למען ייחשף הציבור "להתנהלות" התביעה, ואף ביקש בנסיבות אלה פטור מהתייצבות לדיון שהתקיים לפני בית משפט זה, לו ולמרשו. פטור כמבוקש ניתן, אך אביו של הנאשם שנכח בדיון אישר כי עמדה זו מוסכמת על הנאשם ועל הוריו. עוד הוסיף האב בדיון כי: "זה לא מגן על הקטין, זה לא מגן על הבן שלי, העובדה שהעניין לא מפורסם. אנחנו מבקשים לפרסם את ההליך כולו, כולל הכל, כולל הנושא הפסיכיאטרי, כולל כל התיקים הרפואיים, בוודאי כולל שמו ופרטים מזהים של הבן שלנו... זה מקרה נדיר. זו מחלה נדירה... אם נחשוף רק חצי מהתיק, אם לא נפרסם את זה בכלל לא נוכל להציג את המקרה כמו שהוא והציבור לא יבין בכלל את המקרה הנדיר הזה".

המדינה טוענת כי מלשון החוק עולה שההוראה בדבר קיום הדיון בדלתיים סגורות היא קוגנטית, ולא נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט או מי מהצדדים. בנוסף, המדינה שינתה את עמדתה ביחס להתרת כניסתו של עיתונאי עיתון הארץ לדיון. לשיטתה, קבלת בקשת העיתון להתיר לעיתונאי עיתון הארץ להיות נוכח בדיון תחייב מתן היתר כזה גם לעיתונאים נוספים מכוח עיקרון השוויון, ומצב זה קרוב לפתיחת הדלתיים, דבר שלשון החוק לא התירה. אשר לאיסור הפרסום, הבהירה המדינה כי אמנם היא חולקת מכל וכל על טענותיו של הנאשם ביחסו לתביעה התנהלות לא ראויה כלפיו, אך בשים לב לעמדתו בנוגע לפרסום, העניין הציבורי שמעוררת הפרשה, והעובדה כי כיום הנאשם כבר בן 19 שנים וחצי וביצע חלק נכבד מהעבירות בהיותו בגיר, מותרת המדינה את ההכרעה בערעור לשיקול דעת בית המשפט.

המסגרת הנורמטיבית

6. עיקרון פומביות הדיון עומד בבסיסה של מערכת המשפט, והוא בעל מעמד חוקתי בהיותו מעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה. פומביות הדיון נועדה להגביר את שקיפותו של ההליך, להבטיח את תקינותו, ולחזק את אמון הציבור במערכת המשפט (ראו בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (1.8.2004); ע"פ 8225/12 חברה פלונית בע"מ נ' פלוני, פסקה 10 (24.2.2013) (להלן: עניין פלונית); בש"פ 5153/04 פלוני נ' ידיעות אחרונות, פסקה 6 (20.6.2014); בש"פ 1071/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-9 (25.2.2010); בש"פ 1770/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (5.3.2010)). על חשיבותו של עיקרון זה עמד השופט ע' פוגלמן:

"הפומביות משרתת את המתדיינים והשופטים, את גורמי החקירה וכן את הציבור כולו. היא מגשימה ערכים של חופש הביטוי ושל זכות הציבור לדעת, המאפשרים דיון ציבורי בנושאים בעלי חשיבות. היא מבטיחה שהצדק לא רק ייעשה, אלא גם ייראה. היא יוצרת שקיפות המקדמת ביקורת ציבורית על הילוכם של בתי המשפט, ועל זה של אישי ציבור המתדיינים בהם. כן היא מקדמת חינוך משפטי, וחושפת את הציבור - משפטנים ואלה שאינם - לפסיקות והלכות היוצאות מתחת ידי בית המשפט" (ע"פ 10733/08 גולדבלט נ' מדינת ישראל, פסקה 153 (17.2.2011)).

אולם, בעוד נקודת המוצא בבתי המשפט "הרגילים" היא כי הדיון יהא פומבי למעט מקרים חריגים, בבתי המשפט לנוער ברירת המחדל היא הפוכה. סעיף 9 לחוק הנוער קובע כי "בית משפט לנוער ידון בדלתיים סגורות, אולם רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם, לרבות לנפגע העבירה, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו". הנה כי כן, לשון החוק מורה אותנו כי משהוגש כתב אישום לבית משפט לנוער הוא יידון בדלתיים סגורות, ושיקול דעתו של בית המשפט בעניין זה מצומצם אך להתרת כניסתם הפרטנית של בני אדם ספציפיים.

החקיקה בעניינים של קטינים נותנת ביטוי לצורך בהגנה עליהם, גם כשמדובר בקטינים שהורשעו בביצוע עבירות פליליות (בש"פ 10566/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.1.2009) (להלן: עניין פלוני)). יבואר כי אמנם הנאשם בפרשה זו אינו קטין עוד, אולם סעיף 5(א) לחוק הנוער - המרחיב את תחולת חוק הנוער גם למי שביום הגשת כתב האישום טרם מלאו לו 19 שנים - מבטא את בחירתו של המחוקק להחיל את המסגרת הענישתית ואת הרציונלים המתקיימים בעניינים של קטינים גם על נאשמים בגירים שביצעו את העבירה בהיותם קטינים, באופן ששם את הדגש על כך שבעת ביצוע העבירה היה הנאשם קטין על כל המשתמע מכך (ע"פ 7416/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 12-13 (22.05.2016)).

7. זאת ועוד, סעיף 70(א) לחוק בתי המשפט קובע כי ככלל לא יפורסמו פרטים על דיון המתנהל בדלתיים סגורות. פרסום מסוג זה דורש את אישורו של בית המשפט ונתון לשיקול דעתו. אולם בפסיקתו של בית משפט זה נקבע לא אחת כי דיון בדלתיים סגורות אין משמעו איסור פרסום "אוטומטי", אלא על בית המשפט לבחון בכל מקרה ומקרה אם מתקיימת התכלית לאיסור פרסום מלא או חלקי (ע"א 2800/97 ליפסון נ' גהל, פסקה 6 (6.7.1999); בג"צ 6005/93 עליאש נ' השופט שמואל צור, פסקה 9 (30.1.1995); בש"פ 8698/05 אזולאי נ' מ"י, פסקה 7 (19.10.2005)). ויפים לעניין זה דבריה של השופטת ד' דורנר ברע"א 3007/02 יצחק נ'

מוזס, פסקה 10 (30.9.2002):

"אין זהות בין קיום ההליך בדלתיים סגורות לבין איסור הפרסום. איסור הפרסום עומד כשלעצמו, ואין הוא פועל יוצא של סגירת הדלתיים. דרושה הוראה מיוחדת כדי לאסור פרסום. ראו השופט אור בבג"ץ 6005/93 עליאש נ' השופט צור, בעמ' 168. ואכן, לבית-המשפט ניתן שיקול-דעת בסעיף 70(א) לחוק בתי המשפט להתיר פרסום הליך שהתנהל בדלתיים סגורות. הוראה זו, המאפשרת להביא לידיעת הציבור את אשר נסתר ממנו בשל סגירת דלתיים, משקפת את האינטרס הציבורי כבד המשקל בפומביות המשפט. על בית-משפט המתבקש להתיר פרסום הליך שהתנהל בדלתיים סגורות: ראשית, לבחון אם המטרה שלשמה נסגרו הדלתיים עומדת בעינה, ושנית, להפעיל את שיקול-דעתו כך שעקרון פומביות הדיון ייפגע במידה המזערית האפשרית להשגת מטרה זו".

עם כן, קביעתו של בית המשפט לנוער בהחלטה נושא הערעור שלפיה כפועל יוצא מניהול דיון בדלתיים סגורות לא ניתן, באופן קטגורי, לפרסם את ההליך, אינה תואמת את הוראת סעיף 70(א) לחוק בתי המשפט ואת ההלכה שיצאה מלפני בית משפט זה. ויובהר: גם כשנסגרו הדלתיים עומד לבית המשפט שיקול דעת להתיר במקרים מתאימים פרסום של דברים מהדיון וכן פרסום של פסק הדין. בבואו לעשות כן על בית המשפט לערוך איזון ראוי בין עיקרון פומביות הדיון לבין אינטרסים אחרים המתנגשים עמו ובהם טובתו של הקטין, אינטרס השיקום שלו, וזכותו לפרטיות. עוד יוער כי גם כשקמה הצדקה להגביל את הפרסום, יש להגבילו אך במידה המתחייבת, ובכל מקרה נטייתו של בית המשפט תהא להתיר למצער את פרסום פסק הדין (ראו למשל: בש"פ 7630/16 מדינת ישראל נ' דרוקר, פסקאות 14-16 (1.2.2017)).

8. שונה המצב בעניין פרסום שמו וזהותו של קטין בהליך פלילי, שם ניתנת זכות הבכורה לאינטרס של הקטין על פני עיקרון פומביות הדיון. סעיף 70(ג) לחוק בתי המשפט קובע כי פרסום שמו של קטין הנאשם במשפט פלילי אסור אלא אם כן התיר זאת בית המשפט; וסעיף 24(א)(1)(ד) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 אסור לפרסם דבר שיש בו כדי לייחס לקטין עבירה או שחיתות מידות, ואף מטיל על מפר ההוראה עונש מאסר. בית משפט זה כבר עמד בעבר על הטעמים המרכזיים לאי פרסום שמו של קטין: הגנה על הקטין ודאגה לשלומה הגופני והנפשי; והרצון לאפשר לקטין שפשע לשקם את חייו ולאפשר את השתלבותו בחברה לאחר ריצוי עונשו (בש"פ 2794/00 אלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-10 (27.7.2000) (להלן: עניין אלוני)).

אולם איסור הפרסום של שמו וזהותו של קטין בהליך הפלילי איננו מוחלט. עיקרון זה נסוג אל מול אינטרסים אחרים, ובראשם הצורך להגן על שלום הציבור ובטחונו. בית המשפט נדרש לסוגיה במקרים שבהם נדרשות רשויות החוק להזהיר את הציבור מפני מסוכנותם של קטינים עבריינים, ועליו למצוא את נקודת האיזון הראויה בין הצורך להגן על הקטין-העברייני ועל סיכויי שיקומו לאחר ריצוי העונש שהושת עליו, לבין הצורך להבטיח את שלום הציבור ובטחונו. נקבע בפסקה כי מסוכנותו של הקטין תיקבע בהתייחס למכלול נסיבות העניין ואין די בחומרת העבירה שבה הורשע הקטין, כשלעצמה, כדי להקים עילה מספקת לפרסום שמו וזהותו ברבים. עוד מוטל על בית המשפט לבחון אם ובאיזו מידה יהיה בפרסום שמו וזהותו של הקטין כדי להפחית ממסוכנותו ולסייע בהגנה על כלל הציבור; ואף באותן נסיבות יוצאות דופן המצדיקות את הפרסום על מנת להגן על שלום הציבור ובטחונו, הפרסום ייעשה באופן ובהיקף שיצמצמו את הפגיעה בקטין ובסיכויי שיקומו, ככל הניתן בנסיבות העניין (עניין פלוני, פסקאות 8-10).

ומן הכלל אל הפרט

9. אין חולק כי ההליך הפלילי נושא הערעור מקים עניין לציבור וטומן בחובו חשיבות ציבורית רבה, הן בהינתן סוג והיקף העבירות, הן בשל טענות ההגנה המעוררות שאלות בדבר כשירותו של אדם לעמוד לדין בהינתן מצבים רפואיים מסוימים. לכך מתווספת עמדתם הלא השגרתית של הנאשם והוריו המבקשים פרסום ההליך על כל חלקיו, לרבות מסמכים רפואיים מסוימים. לכך יש ליתן את הדעת גם לעובדה שחלק מן העבירות בוצעו לאחר שהנאשם בגר, וכי בעת הגשת כתב האישום לא היה עוד קטין. מנגד ניצבים הוראות החוק וסדרי הדין בבית המשפט לנוער, והשיקולים המנחים את בתי המשפט בעניינם של מי שביצעו את העבירות, לפחות חלקן, בהיותם קטינים. בין כל אלה יש לאזן בזהירות המתבקשת, ואגש למלאכה כעת.

בפתח הדברים אומר כי סעיף 9 לחוק הנוער המורה על קיום הדיון בדלתיים סגורות איננו מותיר שיקול דעת בעניין זה לבית המשפט. מקובלת עליי עמדת המדינה שהתרת כניסתו של עיתונאי עיתון הארץ תחייב את התרת כניסתם של עיתונאים נוספים ככל שביקשו; כך שהלכה למעשה יפתחו הדלתות, וזאת החוק אינו מתיר. משכך, אינני מוצאת שיש להתערב בהחלטתו של בית המשפט לנוער שלא לפתוח את הדלתות.

אולם בכל הנוגע לפרסום פרטים מתוך ההליך דעתי שונה. ראשית, וכפי שהוצג לעיל, קביעתו הקטגורית של בית המשפט לנוער שלפיה אין ביכולתו להתיר פרסום ההליך משזה מתנהל בדלתיים סגורות איננה תואמת את הוראות החוק ואת ההלכה הפסוקה; ואף איננה תואמת את החלטתו של בית המשפט עצמו שהתיר את פרסום פרטי כתב האישום בתחילת ההליך. שאלת הפרסום איננה שאלה של סמכות, אלא של שיקול דעת והפעלת האיזונים הראויים בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה. בענייננו, בהינתן העניין הציבורי בפרשה, העובדה שהנאשם ביצע חלק מהעבירות בהיותו בגיר, עמדת הנאשם והוריו לבקשת הפרסום, והעובדה שאף המדינה אינה מתנגדת, סבורתני שאין מקום לאסור באופן גורף את פרסומו של ההליך. עם זאת, על מנת לאזן נכונה בין האינטרסים המתנגשים, ובראשם הצורך בהגנה על מי שביצע עבירות בהיותו קטין, יש להקפיד על פרסום "זהיר". לבית המשפט לנוער עומדת כאמור הסמכות להטיל מגבלות ותנאים לפרסום, ועליו להפעיל סמכותו כך שלא תיגרם פגיעה לנאשם מעבר לנדרש. לטעמי ראוי לפרסם את עובדות המקרה כפי שנתגלו לפני בית המשפט ואת טיעוניהם של הצדדים ביחס לאישומים. עוד ראוי יהיה לפרסם את החלטתו של בית המשפט בשאלת כשירותו של הנאשם לעמוד לדין, תוך הצנעתם של פרטים רפואיים או אינטימיים שאינם נדרשים לעניין. בסופו של ההליך וכפי שקבע אף בית המשפט בהחלטה נושא הערעור, ראוי יהיה לפרסם את פסק הדין, תוך הסתרתם של פרטים מזהים. יוער כי אינני רואה צורך מיוחד בפרסום מלא של חוות הדעת הרפואיות כפי שביקש אביו של הנאשם בדיון שהתקיים לפניי, וניתן יהיה להסתפק בפרסום החלטתו של בית המשפט בנוגע אליהן, על מנת שלא לפגוע יתר על המידה בפרטיותו של הנאשם. מטעם זה, גם אין מקום לחשיפת הדיונים שבהם נחקרו המומחים הרפואיים על חוות דעתם.

10. אשר לפרסום שמו ופרטיו המזהים של הנאשם, דעתי היא כי הכף נוטה שלא להתיר את פרסומם. הסכמתו של נאשם קטין או של הוריו לחשיפת שמו בהליך פלילי היא שיקול במארג השיקולים שבוחן בית המשפט, אולם אין המדובר בשיקול יחיד. על בית המשפט לאזן בין אינטרסים נוספים ובראשם הגנה על הקטין ודאגה לשלומו הגופני והנפשי; והרצון לאפשר לקטין שפשע לשקם את חייו ולאפשר את השתלבותו בחברה לאחר ריצוי העונש. עקרונות אלה עשויים אמנם לסגת מפני אינטרסים אחרים, ובהם סכנה

הנשקפת לציבור; אולם בענייננו לא מתקיימים אינטרסים כאלה בהתייחס לפרסום זהותו של הנאשם. אינני רואה כיצד חשיפת שמו של הנאשם תסייע לניהול התקין של ההליך, ואין היא נדרשת לשם חשיפת הפרשה המורכבת לעיניו של הציבור. כמו כן, אין בחשיפת השם או הפרטים המזהים של הנאשם כדי לאיין מסוכנות הנשקפת ממנו לציבור, ובפרט כשהעבירות המיוחסות לנאשם נעשו תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים מתוחכמים שסייעו לו להסתיר את זהותו. מנגד, אני סבורה כי קיים חשש ממשי שחשיפת השם תפגע בשלומם של הנאשם וביכולת שיקומו בעתיד. דברים אלו מקבלים משנה תוקף בהינתן שבמרכז ההליך הפלילי עומדת שאלת כשירותו של הנאשם לעמוד לדין. הספק בדבר כשירותו של הנאשם לעמוד לדין (שאלה שטרם הוכרעה) משליך על "כשירותו" להחליט על הסרת החיסיון; החלטה שהשלכותיה עשויות להיות משמעותיות להמשך חייו, בפרט בהיעדר שיקולים המטים את הכף לפרסום הפרטים המזהים.

למען שלמות התמונה יבואר כי לא נעלמה מעיני ההלכה שלפיה העובדה שנאשם ביצע עבירות מסוימות בעת שהיה קטין, אינה מקנה לו זכאות ליהנות מחיסיון שמו גם בגין עבירות שבוצעו לאחר שבגר (עניין אלוני, פסקה 2 לפסק דינו של השופט א' מצא). אולם כתב האישום בענייננו עוסק בעבירות שחלקן בוצעו בעת שהנאשם היה קטין וחלקן לאחר שבגר, כשכולן חלק מאותה פרשה כך שלא ניתן להפריד ביניהן ובפרט כשהעניין כולו נדון בבית המשפט לנוער.

כמו כן, אין לקבל את הטענה שלפיה מרגע שפורסם שמו של הנאשם בעיתונות הזרה אין עוד טעם בהותרת איסור הפרסום על כנו. אין פרסום בשפה העברית ובעיתונות הממוסדת כפרסום אקראי ברשת האינטרנט, הן מבחינת מהימנותו של המידע הן מבחינת החשיפה אליו בציבור הישראלי שבקרביו חי הנאשם. זאת ועוד, בית המשפט איננו יכול לזנוח את העקרונות בדבר איסור פרסום ולבטלם כלאחר יד משום שפרסום מסוג זה כבר נעשה במקום אחר, ויפים דבריו של השופט פוגלמן בהקשר זה: "אפשרות לכך שהפרה תתרחש אינה בבחינת הצדקה שלא לאסור על הפרסום אם איסור כזה נדרש עניינית. אם כך יעשה במשטר דמוקרטי - יהיו חופש והפקרות שמות נרדפים" (עניין פלונית, פסקה 22).

11. סוף דבר, הערעור מתקבל בחלקו.

ההליך ימשיך להתקיים בדלתיים סגורות כמצוות הדין, ובהתאם לא תותר כניסתם של עיתונאים לדין; אולם לנוכח האינטרס הציבורי בחשיפתו של ההליך, בית המשפט לנוער יאפשר פרסום פרטים מתוכו, ובהם עובדות המקרה, טיעוני הצדדים ביחס לאישומים, ההחלטה בדבר כשירותו של הנאשם לעמוד לדין, ופסק הדין כשזה יינתן. ככל שניתן, וכפי שבואר לעיל, יש להימנע מפרסום חוות הדעת הרפואיות וכן פרטים שיש בהם כדי לפגוע בפרטיותו של הנאשם שלא לצורך. בהינתן שאין שיקול המצדיק בשלב זה פרסום פרטים מזהים ושמו של הנאשם, החיסיון בעניין זה יוותר על כנו.

ניתן היום, י' בסיון התשע"ח (24.5.2018).

ש ו פ ט ת

עמוד 7

